

РЕШЕНИЕ

№ 4992

гр. София, 21.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 40 състав,
в публично заседание на 19.06.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Дияна Николова

при участието на секретаря Евелина Пеева, като разгледа дело номер **8973** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ във връзка с чл.127, ал.2 от Закона за опазване на околната среда /ЗООС/.

Образувано е по жалба на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД срещу Решение № 37-НО-ИО-А1/2021г. от 22.07.2021г. на изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по околна среда /ИАОС/, с което е актуализирано Комплексно разрешително № 37/2005г. на оператора „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД за площадка ОЦ „3.“ и е отказано допускане на дерогация по показател NOx, съгласно разпоредбите на чл.123а, ал.3 от Закона за опазване на околната среда /ЗООС/.

Жалбоподателят моли за отмяната на оспорения акт в частта на Условие 2.1 и Условие 9.2.1, с които са въведени условия за норми за допустими емисии /НДЕ/ по показател NOx 100mg/Nm³ и по отношение отказа за допускане на исканата от страна „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД дерогация по този показател, съгласно чл.123а, ал.3 ЗООС, тъй като постановеният административен акт е незаконосъобразен поради съществено нарушение на административнопроизводствените правила, неправилно приложение на материалния закон и при несъответствие с целта му. Съображенията за това са мотивирани с нарушения на основни принципи на административното производство, а именно принципа на съразмерност, закрепен в чл.6 АПК, принципа на истинност, закрепен в чл.7 АПК, принципа за равенство, закрепен в чл.8, принципа на служебното начало, закрепен в чл.9 и принципа за бързина и процесуална икономия, закрепен в чл.11 АПК. В конкретния случай с процесното решение

административният орган се посочва, че ще нанесе непоправими вреди, както на околната среда, така и на енергийната сигурност и на обществото като цяло. Поставеното ново условие 2.1., съчетано с идентичните новопоставени условия в свързаните Решения от 22.07.2021г. за актуализиране на КР № 43/2005г. за Т. С., КР № 30/2005г. за Т. С.-И. и КР № 36/2005г. за ОЦ „Л.“, според жалбоподателя от правна и фактическа страна би довело до преустановяване на дейността на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД. При преустановяването ѝ съответно ще бъде спряно топлоподаването към над 500 000 абонати, голяма част от които ще преминат на алтернативно отопление и снабдяване с топла вода от твърди горива и електричество. Административният орган не съобразил, че осигуряването на топлинна енергия за нуждите на населението от горивните инсталации на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД води до намаление с 5 пъти изпускането на азотни оксиди в сравнение с битовите горивни уредби, съответно преустановяването на експлоатацията ще доведе до значителни щети за околната среда и здравето на населението. В тази връзка се посочва, че според Комплексната програма за подобряване качеството на атмосферния въздух на територията на Столична община за периода 2016 – 2026г., утвърдена с Решение № 204/22.04.2021г., основен източник на фини прахови частици /ФПЧ/ на територията на Столична община е именно битовото отопление – 55,97%, следвано от ресуспендираните частици от площни източници /31,50%/ и автотранспорта /10,78%/. Посоченото намира, че нарушава принципа за съразмерност, регламентиран в чл.6, ал.5 АПК, поради което решението следва да бъде отменено и върнато на административния орган за ново произнасяне.

Независимо от горното, административният орган нарушил и принципа за истинност и принципа за служебното начало, регламентиран съответно в чл.7 и чл.9, ал.2 АПК, тъй като не е установил действителните факти от значение за случая, защото не е събрал всички необходими доказателства и без да е налице искане от страна на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД. Административният орган се позовал в решението си на представен през 2018г. анализ, в който обаче изрично било посочено, че е непълен и не са взети под внимание ползите от експлоатацията на инсталациите на оспорващото дружество, в т.ч. намалението с 5 пъти изпускането на азотни оксиди, в сравнение битовите горивни уредби, което намалява щетите за околната среда. При направена констатация, че този анализ е непълен според жалбоподателя е следвало административният орган да направи собствен анализ на тези ползи или да укаже на дружеството представянето на пълен анализ. По отношение възражението за нарушаване на принципа за бързина и процесуална икономия се посочва, че искането на жалбоподателя за допускане на дерогация е депозирано през 2018г., а оспореният акт е постановен през 2021г. Продължителното бездействие на административния орган и несъбирането на относимите доказателства довело до постановяване на незаконосъобразен административен акт, тъй като е основан на неактуализирани и съответно непълни анализи, изготвени през 2018г.

По отношение твърдението за неправилно приложение на чл.123а ЗООС се мотивира, че административният орган е приел, че коефициентът на ОЦ „З.“ е 0,68, но без да посочи как точно е изчислен този коефициент и въз основа на какви данни се приема за меродавен. Жалбоподателят оспорва този коефициент като твърди, че той е значително по-нисък като ако бяха взети предвид показателите за неизследваните ползи от инсталациите на дружеството, неизследваните вреди за околната среда /атмосферния въздух/ и неизследваните финансови щети за дружеството и държавата

административният орган е щял да установи, че реалният коефициент е близко до нула, което обуславя законосъобразността на исканата дерогация.

В съдебно заседание изложеното в жалбата и направеното с нея искане се поддържа чрез адв.Д., който претендира присъждане на разноски по представен списък. Допълнителни съображения излага в писмена защита.

Ответникът по оспорването, в писмен отговор по жалбата мотивира подробно становище за нейната неоснователност. В съдебно заседание чрез юрк.Г., моли за отхвърлянето ѝ с оглед отсъствието на пороци на атакувания с нея административен акт. Счита въпроса за правен, тъй като достигането на съответните емисии е заложено в българското и европейското законодателство. Претендира присъждането на разноски за юрисконсултско възнаграждение. Възразява срещу прекомерността на заплатеното адвокатско възнаграждение. Подробни съображения по съществуването на спора излага в писмена защита.

Прокурор от Софийска градска прокуратура, редовно призована, не взема участие в производството по делото и не изразява становище по законосъобразността на оспорения акт.

Административен съд София-град, като се запозна с изложеното в жалбата, становището на ответника и приложените по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

Жалбата е допустима – насочена е срещу подлежащ на оспорване индивидуален административен акт по см. на чл.21, ал.1 АПК, който пряко и непосредствено засяга права и законни интереси на оспорващия, съответно правото на оспорване е упражнено при наличие на правен интерес, в преклузивния срок за оспорване. Атакуваното решение е обжалвано първо по административен ред пред министъра на околната среда и водите. Видно от писмо на л.20 по делото, преписката по издаване на обжалвания акт е постъпила при горестоящия орган на 11.08.2021г. Срокът за произнасяне на министъра по подадената до него жалба е изтекъл на 25.08.2021г., а жалбата, по която е образувано настоящото производство е заведена при ответника на 08.09.2021г.

Разгледана по същество, жалбата е неоснователна.

Като извърши дължимата на основание чл.168, ал.1 АПК проверка за законосъобразност на оспорения акт освен основанията, сочени от жалбоподателя, на всички основания по чл.146 АПК, съдът приема следното:

Оспореното решение е издадено от компетентен административен орган, в пределите на предоставената му от закона власт. Както се посочи, предмет на оспорване е решение на изпълнителния директор на ИАОС, с което е актуализирано Комплексно разрешително № 37/2005г. на оператора „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД за площадка ОЗ „3.“ и е отказано допускане на дерогация по показател NOx, съгласно разпоредбите на чл.123а, ал.3 ЗООС. Съгласно разпоредбата на чл.120, ал.1 ЗООС в относимата ѝ редакция към датата на издаване на оспорения акт /ДВ, бр.21 от 12 март 2021г./, компетентният орган за издаване, отказ, преразглеждане, актуализиране и отменяне на разрешителните по реда на този раздел, освен в случаите по чл.94, ал.1, т.9 е изпълнителният директор на Изпълнителната агенция по околна среда.

При издаване на административния акт е спазено изискването за писмена форма, същият съдържа изискуемите реквизити по чл.59, ал.2 АПК в т.ч. са изложени фактическите основания за приемането му, което е предпоставка за упражняване от съда на контрол за материална законосъобразност.

Страните не спорят и от доказателствата се установява, че на жалбоподателя е издадено Комплексно разрешително № 37/2005г. за площадка ОЦ „3.“.

С писмо вх.№ КР-4433/26.09.2016г. от оспорващото дружество са внесени документи за преразглеждане на комплексното разрешително във връзка с Преходния национален план и Наредбата за норми за допустими емисии на серен диоксид, азотни оксиди и прах, изпускани в атмосферата от големи горивни инсталации, приета с ПМС № 354/28.12.2012г.

С писмо изх.№ КР-4651/15.11.2016г. ответникът е уведомил жалбоподателя за необходимостта от представяне на допълнителна информация. Писмото, с което са изпълнени дадените указания е депозирано на 31.01.2017г. След преглед на документацията е установена необходимост от нейното допълване и преработване, за което жалбоподателят е уведомен с последващо писмо от 03.11.2017г.

С писма от 17.10.2018г., 25.10.2018г., 06.11.2018г. и 05.05.2020г. от „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД са представени документи за преразглеждане във връзка с публикувано Решение за изпълнение (ЕС) № 2017/1442 за формулиране на заключения за най-добри налични техники за големи горивни инсталации и мотивирано искане за допускане на дерогация по показател NOx, съгласно чл.123а, ал.3 ЗООС.

Въз основа на последното е образувано административно производство по чл.124, ал.2, т.4 и т.5 ЗООС за преразглеждане на издаденото комплексно разрешително. Процедурата е обоснована с необходимостта от съобразяване на условията в комплексното разрешително с изискванията на Наредбата за норми на допустими емисии на серен диоксид, азотни оксиди и прах, изпускани в атмосферата от големи горивни инсталации, предвид изтичането на срока на Преходния национален план /ПНП/, предоставил временна дерогация, освобождаваща операторите от задължението за спазване на посочените в чл.30, § 2 от Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24.11.2010г. относно емисиите от промишлеността норми за допустими емисии /НДЕ/ на замърсителите, за които се предлага планът; публикуваното Решение за изпълнение (ЕС) № 2017/1442 и за съобразяване на условията в комплексното разрешително с изискванията на нормативни и административни актове, влезли в сила след издаването му.

В изпълнение на разпоредбата чл.18а, ал.4 и ал.5 от Наредбата за условията и реда за издаване на комплексни разрешителни /НУРИКР/ от РИОСВ – С. и Б. дирекция „Д. район“ са изискани становища и конкретни предложения за промяна и допълване на условията в издаденото комплексно разрешително.

По отношение искането за предоставяне на дерогация по показател NOx са изискани становища от специализираните дирекции в Министерството на околната среда и водите /МОСВ/, Министерство на икономиката и Министерство на енергетиката.

Въз основа на извършения анализ на представените документи и постъпилите становища от съответните органи, е направен извод, че не са налице основания за допускане на дерогация по посочения показател.

В съответствие с изискванията на чл.18а, ал.7 НУРИКР и в изпълнение на Заповед № 196/13.07.2021г. на изпълнителния директор на ИАОС, на 15.07.2021г. на заседание на специализиран състав на Експертния екологичен съвет е проведена консултация с оператора. По време на консултацията са обсъдени и приети промени в условия 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 и 16 от КР № 37/2005 г. Взето е решение за необходимостта от актуализиране на условията в разрешителното. Изготвеният

протокол от срещата е подписан от представител на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД с особено мнение срещу изложените мотиви за недопускане на дерогация по показател NOx, съгласно разпоредбите на чл.123а, ал.3 ЗООС, във връзка с прилагането на Решение 2017/1442/ЕС. Съображения за особеното мнение не са изложени. От страна на ИАОС е било обърнато внимание, че сроковете за привеждане в съответствие на инсталацията са изтекли и нормативната уредба по околна среда не предвижда нови такива. Приложимата норма за допустими емисии на NOx за горивните инсталации на дружеството е 100 mg/Nm³, съгласно Решение 2017/1442/ЕС и съгласно ННДЕСДАОПИАГГИ.

Процедурата по преразглеждане е приключена с писмо изх.№ КР-2052/21.07.2021г.

Последвало е издаването на оспореното решение, с което са поставени нови условия 2.1 и 9.2.1, а именно: на оператора се разрешава да експлоатира водогрейни котли /ВК/ № 1 - № 5 единствено след писмено потвърждение от страна на РИОСВ – С. за изпълнение на технически мерки по Условие 2.1.1 и достигане на заложените НДЕ/НДНТ-СЕН за NOx в таблица 9.2.1.1 – продължение 1 и таблица 9.2.1.2 – продължение 1 към Условие 9.2.1.

Условие 2.1.1. предвижда притежателят на разрешителното да изпълни технически мерки за спазване на НДЕ/НДНТ-СЕН за показател NOx в таблица 9.2.1.1 – продължение 1 и таблица 9.2.1.2 – продължение 1 към Условие 9.2.1. като за дейностите по изпълнение изпълни задълженията си по реда на Глава шеста, раздел трети ЗООС – оценка на въздействието върху околната среда на инвестиционни предложения и по реда на Глава седма, раздел втори ЗООС, в случай на необходимост от провеждане на процедури по посочения ред.

Условието по чл.9.2.1 представлява таблица, в която са посочени средногодишните, средномесечните, среднодневните и средночасовите стойности за азотни оксиди и въглероден оксид при отправна точка 100 mg/Nm³.

Искането за допускане на дерогация по показател NOx, съгласно разпоредбата на чл.123а, ал.3 ЗООС, не е уважено по подробно изложените в мотивите на оспорения акт съображения.

Въз основа на горното съдът приема, че не са налице допуснати нарушения на административнопроизводствените правила, които да бъдат квалифицирани като съществени и съответно да мотивират отмяната на акта само на това основание. Проведената процедура съответства на изискванията, регламентирани в НУРИКР, като са изискани и приложени становищата на всички компетентни органи - РИОСВ С. и БД „Д. район“. В съответствие с изискванията на чл.16, ал.9 НУРИКР е проведено заседание на специализирания експертен екологичен съвет, извършени са консултации с оператора и са обсъдени и приети промени в условията 2.1 и 9.2 на КР № 37/2005г. В съответствие с разпоредбата на чл.127, ал.1 ЗООС издаденото решение за актуализация на КР № 37/2005г. е оповестено чрез средствата за масово осведомяване.

Правилно е приложен и материалният закон.

Съгласно чл.117, ал.1 ЗООС изграждането и експлоатацията на нови и експлоатацията на действащи инсталации и съоръжения за категориите промишлени дейности по приложение № 4 се разрешават след издаването на комплексно разрешително съгласно разпоредбите на този раздел. "Комплексно разрешително", съгласно дефиницията по § 1, т.39 ДР ЗООС, е индивидуален административен акт, предоставящ разрешение за експлоатация на определена инсталация или на дадена

част от нея при определени условия, които гарантират съответствието на инсталацията с изискванията на глава седма. Едно разрешително може да се отнася до една или повече инсталации (или до части от различни инсталации), които са разположени на една и съща площадка и са експлоатирани от един и същ оператор и някои от които могат да не попадат в обхвата на приложение № 4. Комплексното разрешително по чл.117, според разпоредбата на чл.123, ал.1 ЗООС следва да съдържа:

1. нормите за допустими емисии на веществата по приложение № 8 и на други замърсяващи вещества, които е възможно да бъдат изпуснати от съответната инсталация в значителни количества:

а) при определяне на нормите за допустими емисии се вземат предвид свойствата и способността на веществата да пренасят замърсяване от един компонент на околната среда в друг;

б) нормите за допустими емисии могат да бъдат допълнени или заменени от равностойни показатели или технически мерки, осигуряващи равностойна степен на опазване на околната среда;

2. приложимите условия за опазване на почвата и подземните води;

3. приложимите условия за наблюдение и управление на образуванията от инсталацията отпадъци;

4. съответните условия за мониторинг на емисиите:

а) определящи метода на изпитване, минималната честотата и процедурата за оценка;

б) когато се прилагат изискванията на чл.123а, ал.1, т.2, доказващи, че резултатите от емисионния мониторинг са налични за същите периоди и при същите референтни условия като тези за емисионните нива, посочени в заключенията за НДНТ, приети с решение на Европейската комисия;

в) основаващи се на заключенията за НДНТ, приети с решение на Европейската комисия, освен ако не противоречат на националната нормативна уредба по околна среда;

5. условията за предоставяне на контролния орган най-малко веднъж годишно:

а) на информация за резултатите от мониторинга на емисиите по т.4 и други данни, необходими на контролния орган за проверка на изпълнението на условията на разрешителното;

б) когато се прилага чл.123а, ал.1, т.2 - на информация за резултатите от мониторинга на емисиите, достатъчна за сравнение с емисионните нива, определени в заключенията за НДНТ, приети с решение на Европейската комисия;

6. условията, осигуряващи изпълнението на мерките по т.2 и наблюдение на резултатите от прилагането им;

7. съответните условия за периодичен мониторинг на почвата и подземните води, съобразен със съответните опасни вещества, които е възможно да бъдат открити на площадката, както и с вероятността от замърсяване на почвата и подземните води на площадката, на която е разположена инсталацията; минималната честота на мониторинг за подземни води е веднъж на 5 години, а за почви - на 10 години; друга честота може да бъде обоснована от оператора въз основа на системна оценка на риска от замърсяване;

8. условията за предприемане на действия - при отклонение от нормалните експлоатационни условия, включително пускане и спиране на инсталацията, неразрешено изтичане на течности или газове, повреди или аварии, внезапни спирания и окончателно прекратяване на експлоатацията;
9. условията за свеждане до минимум замърсяването на далечно разстояние или трансграничното замърсяване;
10. условията за оценка на съответствието с нормите за допустими емисии по т. 1 или с други условия за контрол на емисиите;
11. условията за изпълнение на чл.121, т.8;
12. условията за изпълнение на чл.123а, ал.5 - при необходимост;
13. условията за изпълнение на чл.125, ал.2 и 3.

Съгласно разпоредбата на чл.123, ал.2 ЗООС, компетентният орган по чл.120, ал.1 определя условията на разрешителното, като взема предвид заключенията за НДНТ. Според чл.124, ал.1 ЗООС комплексните разрешителни по чл.117 са безсрочни, освен в случаите, когато нормативната уредба по околна среда предвижда конкретни крайни срокове за прекратяване дейността на инсталациите. Съгласно ал.2, т.4 и т.5 на с.р. компетентният орган по чл.120, ал.1 преразглежда и актуализира разрешителното, когато: са настъпили промени в нормативната уредба по околна среда по отношение на въвеждане на нови или преразглеждане на норми за качество на компоненти или фактори на околната среда; е публикувано заключение за НДНТ, прието с решение на Европейската комисия, свързано с основната дейност на дадена инсталация.

В случая тези условия за преразглеждане на процесното комплексно разрешително към датата на образуване на административното производство са били налице.

Нормите за допустими емисии на азотни оксиди, отделяни при работата на процесното предприятие са регламентирани в Наредбата за норми за допустими емисии на серен диоксид, азотни оксиди и прах, изпускани в атмосферата от големи горивни инсталации /ННДЕСДАОПИАГГИ/, приета с ПМС № 354 от 28.12.2012г., обн. ДВ, бр.2 от 8 януари 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.63 от 31 юли 2018г. – Приложение № 1, част 1, т.6 към чл.5, ал.1 от нея. Съгласно посоченото там нормите за допустими емисии (в mg/Nm³) на NO_x за горивни инсталации, използващи газообразно гориво - горивни инсталации, изгарящи природен газ, с изключение на газови турбини и газови двигатели, е 100 mg/Nm³.

Тези стойности съответстват на стойностите, посочени в таблица 25 от Решение 2017/1442/ЕС за формулиране на заключения за НДНТ при големите горивни инсталации, което е прието във връзка с чл.13, § 5 от Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24.11.2010г. относно емисиите от промишлеността (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването). Посоченото решение е отменено с Решение 2017/1442/ЕС, за което е постановено решение на Общия съд на ЕО по дело T-699/17, но със съдебния акт е дадена възможност да се запазят НДНТ до влизането му в сила. В тази връзка е прието Решение за изпълнение (ЕС) 2021/2326 на Комисията от 30 ноември 2021г. за формулиране на заключения за НДНТ за големи горивни инсталации, в което са заложили същите стойности - 100

mg/Nm³ за NO_x.

Съгласно чл.123, ал.10 ЗООС, нормите по ал.1, т.1 /част от лимитативното съдържание на комплексното разрешително/ не могат да бъдат по-високи от нормативно определените норми за допустими емисии. В случая посочените в поставените от административния орган условия 2.1 и 9.2. НДЕ по отношение на NO_x съответстват на нормативно определените и в този смисъл е налице съответствие на оспореното решение в посочената част с приложимия материален закон.

Изключение от горното правило е допустимо при наличие на нормативно предвидените с чл.123а, ал.3 ЗООС предпоставки. Съгласно тази разпоредба компетентният орган по чл.120, ал.1 може да определи не толкова строги емисионни норми спрямо нормите по ал.1, когато оценка покаже, че постигането на емисионните нива, свързани с НДНТ, посочени в заключенията за НДНТ, приети с решение на Европейската комисия, би довело до разходи, които са несъразмерно високи в сравнение с ползите за околната среда поради: 1. географското положение на инсталацията, или 2. характеристиките на околната среда в района на площадката, или 3. техническите характеристики на инсталацията.

В случая административният орган е приел, че условия за прилагане на чл.123а, ал.3 ЗООС не са налице, по подробно изложени в мотивите на оспорения акт, съображения.

В хода на съдебното производство по делото е приета като доказателство изготвена от „Магистериум“ ООД по възлагане на жалбоподателя, оценка, състояща се в две части – Анализ разходи ползи за дружеството и Анализ на ползите за ОС при постигане на емисионни нива за NO_x, съгласно НДНТ и разходите, необходими за постигането на тези нива. Видно от тези оценки е, че единствено при цялостна промяна на работата на съоръженията биха могли да се постигнат нормативно определените стойности на азотни оксиди, но постигането на тези емисионни нива е свързано с разходи, несъразмерно високи с ползите за околната среда. Същевременно в оценката се посочва, че емисиите азотни оксиди в атмосферния въздух при обичайната работа на ОЦ „З.“ са под критичните нива. Тази оценка според жалбоподателя обуславя основателност на искането за дерогация, респективно незаконосъобразността на оспорения акт в тази му част. Оценката обаче е изготвена след издаване на оспореното решение и съответно е било невъзможно да бъде съобразена от компетентния орган. Още повече, че намаляването на нивото на отделяни вредни вещества при работата на инсталацията, в т.ч. NO_x, следва да е резултат от внедрените технически решения за намаляване замърсяването на околната среда, т.е. от приложените мерки по Преходния национален план, в който жалбоподателят се е включил доброволно, в резултат на което е получил дерогация за периода на действието му.

За изясняване на спора от фактическа страна по делото са приети без оспорване от страните заключения на съдебно-техническа и комплексна съдебно-техническа и икономическа експертиза, изготвени от вещите лица д.т.н. инж. Д. А., инж. С. А. П. и Е. Й. Г. – А..

От заключенията се установи, че основните първични замърсители на атмосферата са: серния диоксид (SO₂), азотните оксиди (NO_x), включително

азотния диоксид (NO₂), летливите органични съединения (VOC), фините прахови частици (ФПЧ) и амоняка (NH₃). Съвкупността от твърди и течни частици, суспензирани в атмосферата, представляват фините прахови частици (ФПЧ), които варират по брой, форма, размер, площ на повърхността, химичен състав, разтворимост, окислителен потенциал и произход.

Фините прахови частици се емитират в атмосферата директно (първични емисии) или се образуват от емитираните в атмосферата газове - прекурсори на фини прахови частици (вторични емисии). Серният диоксид, азотните оксиди и амонякът са неорганични газообразни вещества, прекурсори на фините прахови частици. Формирането на частиците се определя от техния относителен фактор на образуване, който за изброените вещества е съответно SO₂ - 0,54; NO_x - 0,88 и за NH₃ - 0,64. Следователно, потенциалът за формиране на аерозоли на основните атмосферни замърсители е както следва: NO_x > NH₃ > SO₂.

Наредба № 12 от 15 юли 2010г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (обн. ДВ, бр. 58 от 30 юли 2010 г., изм. и доп., бр. 48 от 16.06.2017г., в сила от 16.06.2017г., бр. 79 от 8.10.2019 г., в сила от 8.10.2019 г.), определя норми за опазване на човешкото здраве за цитираните по-горе вредни вещества, в т.ч. и фини прахови частици. Въведените норми целят предпазване от техния вреден ефект здравето на хората и околната среда. Регламентирани са средноденонощната и средногодишната норма за фини прахови частици.

За да могат да се формулират изводи относно основните източници на емисии на територията на Столична община е направено сравнение между приноса на отделните сектори към общите емисии, от където може да се направят следните изводи:

Основен източник на замърсяването с фини прахови частици /ФПЧ10/ е битовото отопление с 55.97%, следвано от ресуспендираните частици от площни източници 31.50% и автотранспорт - 10.78%. Последните два източника са свързани, тъй като ресуспендирането се предизвиква, както от движещите се автомобили, така и от вятъра, при което е невъзможно да се определи делът им.

При фините прахови частици (ФПЧ2.5) основен източник е битовото отопление с 73.28%, следвано от ресуспендираните частици от площни източници 14.10% и автотранспорта - 11.13%. Посоченото за ресуспендираните частици по отношение на ФПЧ10 важи и за ФПЧ2.5.

Повърхностно активни вещества (ПАВ) - на практика целият принос (99.61%) е от битовото отопление, а останалите едва 0,39% - от автотранспорта.

Азотни оксиди (NO_x) - автотранспортът е с най-големия дял (78,73%), следван от промишлеността с 15.55% и битовото отопление с 5.72%.

Въглероден оксид (CO) - приносът е почти изцяло за сметка на битовото отопление (78,73%) и автотранспорта (15.55%), а промишлените източници допринасят само 0.50%.

Природният газ е едно от основните горива за горене, използвано също и в ОЦ „3“. Използва се главно за генериране на промишлена и комунална електроенергия, а в процесната централа за производство на пара и топлина

за промишлени процеси и отопление на жилищни и търговски площи. Природният газ се състои от висок процент метан (обикновено над 85 процента) и различни количества етан, пропан, бутан и инертни вещества (обикновено азот, въглероден диоксид и хелий). В почти всички видове природен газ се съдържат азот (N₂) и въглероден диоксид (CO₂), а по-рядко - сероводород (H₂S) и инертни газове. В природния газ освен изброените елементи се съдържат прах и водни пари, разтворени в него при контакта му с пластовата вода в земните недра. Метанът се втечнява при -161°C и е по-лек от въздуха. При концентрация на природен газ от 5 до 15% във въздуха сместа е взривоопасна, което го прави доста по-безопасен от пропан-бутана и голяма част от леките течни горива, които в много по-малка концентрация предизвикват експлозия. Температурата на самозапалване на природния газ е 537°C. Основните продукти при изгарянето му са въглероден диоксид и водни пари. Тъй като природният газ е газообразно гориво, филтруваните емисии на прахови частици обикновено са ниски. Изчислено е, че частиците от изгарянето на природен газ са с размер под 1 микрометър и имат филтрируеми и кондензируеми фракции. Праховите частици при изгарянето на природен газ обикновено са въглеводороди с по-голямо молекулно тегло, които не са напълно изгорени. Повишените емисии на прахови частици могат да се дължат на лошо смесване на въздух/гориво или проблеми с поддръжката.

Заклученията за най-добри налични техники /НДНТ/ служат за референтни данни при определяне на условията на разрешителните за инсталациите, попадащи в обхвата на глава II от Директива 2010/75/ЕС, като компетентните органи би следвало да определят норми за допустими емисии, с които се гарантира, че при нормални експлоатационни условия емисиите няма да надхвърлят съответстващите на най-добрите налични техники нива на емисии, формулирани в заключенията за НДНТ. Заклученията за НДНТ, формулирани в приложението към Решение за изпълнение (ЕС) 2017/1442 на комисията от 31 юли 2017 година, представляват основният елемент на посочения референтен документ за НДНТ. „Топлофикация София“ ЕАД, попада в обхвата на чл.1 и чл. 2 от решението. Горивната инсталация на „Топлофикация София“ ЕАД е съществуваща, не е нова. На обекта се извършват измервания посредством автоматична измервателна система /АИС/, която е постоянно инсталирана в него.

ОЦ „3.“ е с потвърдена класификация за предприятие с нисък рисков потенциал, съгласно становище на МОСВ с изх. № УК-87/02.06.2016 г. на МОСВ. С писмо на МОСВ изх.№ № ДППГА – 13.09.2012г. е потвърден ДППГА на ОЦ „3.“. ОЦ „3.“ е отоплителна централа, чийто производствен процес обхваща пълен технологичен цикъл на производство на топлинна енергия. Централата е с обща топлинна мощност 607,6 MW. Предназначението на ОЦ „3.“ е да осигури топлоснабдяването за битови нужди на югозападния район на [населено място] чрез четири броя магистрални тръбопроводи.

При избора на най-добри налични техники /НДНТ/се изхожда от следните условия: Съвместимост с наличната технологична схема и оборудване (реализируемост); Икономическа ефективност; Степен на подобряване на показателите на качеството на процесите (ефективност); Възможните

въздействия върху околната среда.

Подходът при избор на НДНТ се основава на анализи на технологичния процес в следните области: Анализ на предприятието като цялостна технологична инсталация; Анализ на отделните процеси в технологичен и технически аспект; Анализ на мерките за намаляване на емисии и икономия на материали и енергия.

За НДНТ се приемат допълнително и всякакви мерки, ориентирани към сигурността, качеството, подобряването на условията на труд, (като ремонти, подмяна на оборудване, естетизиране на работната среда и др.) и предприемане на проучвания, изследвания и проекти, ориентирани към разработка на мерки и внедряване на известни или нови техники за подобряване на показателите на инсталацията, (като енергийни анализи, технико-икономически доклади, ОВОС и др.).

НДНТ за производството като цяло, респ. като инсталация, както е определено по-долу, може да се разглежда технологичната структура по отношение на нейната ефективност, възможностите за структурни промени, чрез които може да се повишава ефективността и намаляват емисиите, както и съществена техническа реконструкция.

Ефективността има следните аспекти: емисии на замърсители; използване на материали и суровини - основни и спомагателни; оползотворяване на енергия; надеждност и сигурност; качество на крайния продукт.

Тук се имат предвид преди всичко първите три и в това отношение ефективността има две основни значения: екологична ефективност и икономическа ефективност.

Икономическата ефективност се разглежда в общ смисъл, обхващащ както енергийна ефективност, така и ефективното използване на всякакви ресурси, в т.ч. и резервни част и ремонтна дейност. Важно е да се отбележи, че подобряването на икономическата ефективност във всеки случай подобрява екологичната, докато обратното не винаги е вярно. Ето защо икономическата ефективност има първостепенно значение при разглеждането на НДНТ. Във всеки неин аспект тя влияе пряко или непряко върху екологичната ефективност. При оценката на общата технологична структура ефективността се разглежда като отношение на общата произведена енергия (топлинна) към енергията, носена от използваното гориво (природен газ). Ефективността е изключително важен показател, не само в икономически аспект. От множеството анализи и научни публикации следва обоснован извод, който може да се изведе като правило, че по-ефективното предприятие е по-щадящо за околната среда.

Инсталацията на ОЦ „3.“ отговаря на НДНТ за структура на производството, поради следните добри практики:

Изхождайки от предназначението, като цяло инсталацията е с най-добра технологична схема и структура, с вътрешно присъща (структурно обусловена) висока ефективност - производство само на топлинна енергия;

Предприятието отговаря на НДНТ в смисъла на добра практика, тъй като инвестиционните намерения са ориентирани към повишаване на ефективността. Може да се очаква, че при прилагане на НДНТ в отделните процеси ще бъде постигнато и увеличение на ефективността на инсталацията

като цяло;

Технологичната структура позволява гъвкаво управление на инсталацията като цяло и на отделните процеси в нея - предпоставка за оптимизация на режимите;

Използването на природен газ като гориво осигурява най-ниски стойности на емисиите на CO₂ и липса на съществено замърсяване на въздуха с вещества, присъщи на други енергоносители;

Технологичните агрегати и съоръжения са на нужното от гледна точка на НДНТ ниво. В ОЦ "З." е налице добра практика при ремонта на износени съоръжения те да бъдат модернизирани с оглед на повишаването на ефективността на технологичния процес.

Оценка на технологичните процеси от гледна точка на НДНТ: Паропроизводство от парогенератори №№ L 2. 3 - не отговаря на НДНТ по отношение на емисиите на NO_x.

Като мерки се предвиждат преди всичко подходяща оптимизация на горивния процес, използване на компютърна автоматична система за контрол на горивната ефективност и подпомагане на предотвратяването и/или намаляването на емисиите. Това включва също така използването на високоефективен мониторинг, постигане на максимална ефективност на преобразуването на енергия, чрез прилагане на комбинация от техники, включително добро проектиране на горивното оборудване, оптимизиране на температурата (например ефикасно смесване на горивото и въздуха за горене) и времето на престой в зоната на горене, а също и използване на усъвършенствана система за контрол, проучва се възможност при която да се използва предварителното смесване на въздух и гориво преди подаването им в зоната на горене, тъй като чрез смесването на въздуха и горивото преди изгарянето ще се постигне равномерно разпределение на температурата и по-ниска температура на пламъка, което ще доведе до по-ниски емисии на NO_x, налице е възможност за утилизация на топлина на изходящи димни газове от котлите, по-добро използване на топлината на отработената пара и др., намиране решение с нискоазотни уредби.

В случай, че не се постигне необходимия резултат, следва да се планират други ефективни мерки в краткосрочен и дългосрочен план с цел достигане на необходимите трайни резултати.

Производство на топлинна енергия във водогрейните котли №№ 1, 2, 5, 4, 5 - характерно е, че при тях емисиите на вредни вещества във въздуха са относително малки. Независимо от това, при всеки ремонт се прави и технологична реконструкция съгласно най-добри налични техники /НДНТ/ т.е. замяна на тръбните екрани с мембранни, замяна на конвенционални горивни уредби с нискоазотни. Съществуват резерви за оптимизация на процеса на горене и утилизация на топлината на димните газове. За привеждане в съответствие с НДНТ е необходимо да се намалят емисиите на NO_x, което е осъществено с въвеждане на нискоемисионни горелки, както и с оптимизация на горивния процес.

Отоплителна централа "З." е разположена в индустриална зона на [населено място] - [улица]. В близост до централата са разположени бившият "Домостроителен комбинат", база на "И.", фирма "Д.", "Б." и завод "6-ти

септември". Предназначението на ОЦ "З." е да осигури топлоснабдяването за битови нужди на югозападния район от [населено място]. Чрез три броя магистрални тръбопроводи се захранват следните жилищни комплекси:

Западна земянска магистрала топлоснабдява:[жк], "Борово", "Мотописта", "С.", "Г. Д.", "Б." и др.;

Източна земянска магистрала топлоснабдява:[жк], "Л.", "И. В.", Медицинска академия и малка част от централната част на [населено място];

С. земянска магистрала топлоснабдява:[жк],[жк],[жк]и[жк].

Охладената вода, постъпваща от абонатите се доподгръва, чрез включването в работа на инсталираните 5 бр. водогрейни котли, след което отново се подава към абонатите. Водогрейните котли работят с основно гориво природен газ. Като аварийно гориво се използва мазут съхраняван в 3 бр. мазутни резервоари. В централата е монтиран резервоар за съхранение на газьол за нуждите на временните отоплителни централи на [населено място]. На водогрейни котли с № 1, 2, 3, 4 са монтирани ниско емисионни горелки. Хидравличният режим "централа - абонат - централа" се осъществява с монтираните 7 бр. мрежови помпи. Необходимата технологично температура на вода пред водогрейните котли се осигурява с включването в работа на рециркулационни помпи. Загубите по мрежата се компенсират със сондажна вода, която се филтрува, омекотява и деаерира във водоподготвителна инсталация и деаераторен възел.

Местоположението на ОЦ „З.“ е благоприятно от гледна точка на непосредствено вредно влияние върху населението. Като източник на вредни емисии предприятието може да се разглежда преди всичко като точков източник на: (а) неизбежните за дейността му емисии на топлина и въглероден двуокис; (б) азотни окиси в изходящите газове; (в) замърсители в отпадната вода.

Като производствено предприятие ОЦ "З." може да се представи чрез 7 относително обособени процеса, схематично показани с отделни технологични схеми, на които са указани вида и употребата на постъпващите горива, химикали, вода, енергия. както и изпускането на емисии на вредни вещества във въздуха и отпадъчните води, както и генерирането на отпадъци. Декомпозицията на инсталацията на процеси и техни фази (подпроцеси) е извършена съобразно следните условия: процесът трябва да има определени входове и изходи; процесът трябва да представлява относително самостоятелна съвкупност от технологични фази (едновременно извършващи се свързани подпроцеси); процесът трябва да бъде реализиран в определен, относително самостоятелен технологичен агрегат или инсталация от технологични агрегати; процесът трябва да може да бъде описан по начин, даващ възможност за съпоставка с НДНТ за съответния тип процеси; процесът трябва да се определи по начин, даващ възможност да се анализира ефективността.

Осигуряването на топлинна енергия за нуждите на населението от горивните инсталации на „Топлофикация София“ ЕАД води до намаление с над 5 пъти изпускането на азотни окиси, в сравнение с битовите горивни уредби като оказва и съществено влияние върху нивата на ФПЧ, осигурявайки ефикасен отоплителен режим. Според вещите лица реално сегашната експлоатация на

инсталациите на „Топлофикация София“ ЕАД намалява в пъти щетите за околната среда, включително и евентуалния брой смъртни случаи на година причинени от експозицията с азотни оксиди, както и приемания в болница с дихателни оплаквания.

По отношение на екологичните аспекти при реализиране на мерките, посочени в оспореното решение, направените разходи се посочва, че биха били несъразмерно по-високи спрямо общата стойност на ползите за околната среда. Енергийните котли на територията на двата Т.-а нямат техническа възможност чрез снижаване на товара да достигнат допустимите норми, като по този начин дружеството остава да работи само с водогрейни котли - при условие, че след намаляване на товара емисиите са под нормата.

Според експертите, ако „Топлофикация София“ ЕАД прекрати дейността си нанесените екологични щети ще бъдат големи. Очаква се след спиране на топлоподаването към над 1 000 000 потребители, голяма част от тях да преминат на алтернативно отопление и снабдяване с топла вода от твърди горива или електричество. Отбелязват, че осигуряването на топлинна енергия за нуждите на населението от горивните инсталации на „Топлофикация София“ ЕАД води до намаление с 5 пъти изпускането на азотни оксиди, в сравнение с битовите горивни уредби. Практиката в България показва, че преобладаващият източник на топлина за домакинствата извън мрежата на централно отопление са твърдите горива. При изгарянето на твърдо гориво в битова горивна уредба се отделят пет пъти повече емисии на азотни оксиди (изразено в емисия на СД топлина) в сравнение с големите горивни инсталации, изгарящи природен газ. При евентуално спиране на мощностите на Т.-а екологичните ползи за околната среда и Столична община ще бъдат несъразмерно по-малки от нанесените щети върху атмосферния въздух и качеството на живот на столичани, а също така може да доведе до „екологична катастрофа“.

В съдебно заседание експертите поясняват, че системата за отопление на [населено място] в момента е изградена така, че то да се осигурява съвместно от Т. и електрическа енергия като всички трансформаторни подстанции и трафопостове в града са изчислени така, че да издържат натоварване на електропреносната мрежа при ползване на топлинна енергия от Т.. Ако „Т.“ не работи тези съоръжения няма да издържат на натоварването. Симбиозата между тях не е нормативно уредена, но е постигнат баланс така че тези единици да не се претоварват и изключват.

Считат, че дерогацията на „Топлофикация София“ ЕАД е необходима до привеждане в съответствие на дружеството, защото е по-добрата алтернатива за подобряване качеството на атмосферния въздух.

По отношение на финансовите аспекти посочват, че следва да се има предвид, че експлоатацията на енергийните обекти в условията на отказа за предоставяне на дерогация би имала изключително негативен финансов ефект за „Топлофикация София“ ЕАД, като на практика то няма да е в състояние да изпълнява изцяло лицензионните си задължения и да функционира като действателно предприятие. Анализът показва, че при сравнение за едногодишен период между нормалния технологичен режим на работа на централите и работа само на водогрейни котли, който вариант на

практика е трудно приложим за двете топлоелектрически централи и би довел до тежки последици за мрежата при дългосрочно прилагане. На база на техническите показатели е извършено сравнение между приходите и основните променливи разходи в двата варианта, при следните ценови параметри: топлинна енергия - 98,48 лв./МВтч, премия за ВЕКП - 161,16 лв./МВтч, средна пазарна цена на продадената електроенергия - 180,00 лв./МВтч, цена на природен газ 55,00 лв./МВтч и цена на въглеродни квоти - 52,00 евро/тон. Нетният ефект от отказа за предоставяне на дерогация на годишна база за дружеството ще доведе до допълнителна загуба в размер на 171,8 млн. лв.

Описаните финансови ефекти доказват, че икономическите и социалните ползи от дерогацията многократно надвишават екологичните аспекти от прилагането на по-строгите норми. Спирането на работа на Т. „С.“ и Т. „С. И.“ би довело до колапс на електроенергийната система и срив в енергийната сигурност на страната.

По отношение на втория допуснат въпрос - достигнатите от „Топлофикация София“ ЕАД емисионни нива на NOx водят ли до значително замърсяване на околната среда и дали осигуряват постигане на висока степен на опазване на околната среда, в сравнение с хипотезата, при която инсталациите на „Топлофикация София“ ЕАД спрат работа, вещите лица дават следното заключение:

Във връзка с Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020г. - 2030г., приета с Решение № 541 на МС от 13.09.2019г., в изпълнение на чл.6 от Директива (ЕС) 2016/2284 за намаляване на националните емисии на някои атмосферни замърсители с основна цел на програмата да изпълни задълженията за намаляване към 2020г. и 2030г. на общите годишни антропогенни емисии на серен диоксид, азотни оксиди, неметанови летливи органични съединения, амоняк и фини прахови частици (ФПЧ2,5) в атмосферния въздух, спрямо определената в Директива (ЕС) 2016/2284 за базова 2005г. „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД се е ангажирала да реализира пакет от мерки за намаляване на емисиите на NOx от инсталациите, което ще доведе до ползи за човешкото здраве, околната среда и подобряване на качеството на атмосферния въздух на територията на [населено място]. За да постигне нормите за допустими емисии в ОЦ „З.“ една от основните мерки, с които се ангажира дружеството е изграждане на инсталация за некаталитична редукция на емисии на азотни оксиди към комин 1, за ВК 1, ВК 2 и ВК 3. За да се изпълни мярката е необходимо да се намери индивидуално техническо решение за постигане на НДЕ. Не може да се пренебрегне и факта, че съществуващите котли са изградени по концепцията от 60-те години на миналия век, която е твърде различна от съвременните изисквания за екологични норми като компактни конструкции за високоефективни котли с голямо топлинно натоварване на пещния обем и висока стойност на адиабатната температура в ядрото на факела - всички тези фактори са предпоставка за висока генерация на емисии NOx от порядъка на около 400 mg/Nm³.

Подобни мероприятия до този момент в страните от Източна Европа, където инсталациите на топлофикационните дружества са изградени с подобни

котли, не са провеждани, поради научни становища, че е невъзможно да се реконструират и модернизират така, че да бъдат постигнати НДЕ в съответствие с изискванията на Директива 2010/75/ЕС.

Независимо от тези проучвания „Топлофикация София“ ЕАД е провела частични мероприятия по модернизация, с които е постигнато снижаване на емисиите NOx, като в Т. „С. И.“ са монтирани нискоазотни горелки „О.“ - Ф. на ЕК 5, ЕК 6 и ЕК 7 са достигнати стойности на емисии от 200 mg/Nm³, а с байпасни връзки на въздухоподгревателя на ЕК 1 и ЕК 2 и преминаване на изгаряне със студен въздух са достигнати стойности на емисии от 180 mg/Nm³.

През 2017г. е сключен Договор EBRD 4/13, със „Силови машини“ - Русия за изпълнение на задачата - „Реконструкция и модернизация на ЕК 220 t/h ст.№ 7 и 8 в Т. „С.“. В резултат на изпълнението се очаква да бъдат достигнати нива на емисии NOx < 90 mg/Nm³, в изпълнение Директива 2010/75/ЕС, като същевременно ще бъде повишена ефективността на оползотворяването гориво с Ац = 9,2 % - икономия на 10 459 хил. Nm³ природен газ и спестени емисии в размер на 19 575 текв С 0 2.

Достигането на нива емисии по-ниски от НДЕ се постига с комплекс от няколко мероприятия:

- 1) Монтиране на ултра deNOx горелки;
 - 2) Използване на рецикулация на димните газове;
 - 3) Степенно подаване на гориво и въздух за изгаряне при по-ниски нива на въздуха от теоретично необходимото; Допълнително подаване на въздух за изгаряне в бридови горелки, разположени на 2 метра над основните горелки.
- Въпреки така проведените мероприятия, се предвижда /при недостигане на НДЕ/ и инсталиране на инсталация за селективна некаталитична редукция, монтирана в края на пещна камера при температури на димните газове 850 - 900°C.

„ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД работи по реализация на проект „Изграждане на Инсталация за комбинирано производство на енергия в С. с оползотворяване на RDF отпадък“ - разработката представлява последната заключителна фаза на Програмата за управление на отпадъците в С. /ПУОС/, изпълнявана от Столична община. С реализация на инсталацията ще бъде изградено високоефективно съоръжение в съответствие с Директива 2012/27/ЕС, с което ще се изпълнят изискванията за устойчив растеж съгласно стратегията „Европа 2020“, както и ще се спазва йерархията на отпадъците по Директива 2008/98/ЕО, което в крайна сметка ще допринесе за намаляване на количеството отпадъци съгласно Националния план за управление на отпадъците. Новоизградената инсталация на площадката на Т. „С.“ ще поеме базовия товар на топлофикационния район, като по този начин ще замени част от амортизираните в централата парогенератори, непокриващи изискванията НДЕ.

С изграждане на Инсталацията ще бъде постигната диверсификация на горивната база за производство на енергия и намаление потреблението на природен газ с 65 млн. Nm³, поради което ще се спестят средства за закупуване на квоти за въглеродни емисии с приблизителен обем около 125 000 текв/год. CO₂ еквивалент. Очаква се също намаляване на емисиите на

вредни вещества и парникови газове, чрез прилагане на четиристепенна технология на очистване, като спрямо действащата Директива 2010/75/ЕС се очаква намаление на вредните вещества, в т.ч. NOx - 46,4 тона/г.

Според вещите лица, при отказ на допускане на дерогация на ОЦ „3.“ към „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД за производството на топлинна енергия се очаква, че ОЦ „3.“ с номинална мощност 174,45 MW ще работи само с водогрейни котли /ВК №№ 1, 2, 3, 4 и 5/ при натоварване с не повече от 30% /номиналната мощност на всеки ВК е 116,3 MW/, ще могат да се поддържат само летните топлинни товари на топлофикационния район и преходните топлинни товари преди и след края на отоплителния сезон. Топлинните товари по време на отоплителния сезон не могат да бъдат поддържани при 30% натоварване на водогрейните котли, което категорично няма да позволи обезпечаване на отоплителния сезон, което ще доведе до намаляване на потреблението на природен газ между 50-70%.

Дружеството има сключен договор с „Булгаргаз“ ЕАД за доставка на природен газ на изходен пункт на газопреносната мрежа по регулирана цена с ясно посочени количества газ, който ще бъде потребяван от топлоизточниците на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД. Потреблението на по-малки количества природен газ от заложените в договора, ще доведе до значителни финансови санкции за неизпълнението му, а от друга страна това ще дестабилизира работата на обществения доставчик, като го лиши от приход и генерира неустойки за неизпълнение на договорените ангажименти, тъй като „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД е основен клиент на „Булгаргаз“ ЕАД. Всички топлоизточници подават деаерирана вода към топлопреносната мрежа /ТПМ/, спирането на енергийната част на Т. „С.“ и Т. „С. И.“, ОЦ „3.“ ще доведе до подаване на химически обработена, но не деаерирана вода към ТПМ, което от своя страна ще доведе до крайно амортизиране и до безпрецедентна аварийност на мрежата.

Също така ще се създаде дискомфорт на гражданите, което ще ги принуди да търсят други алтернативи, които не всеки гражданин може да си позволи.

Топлофикационната система в [населено място] е най-голямата и развита система на територията на България. Тя снабдява с топлинна енергия повече от 445 000 битови и стопански абоната. Присъединеният топлинен товар е приблизително 5 730 MW при 17 112 броя абонатни станции. Топлофикационната мрежа е с дължина от порядъка на 1000 km. Инсталираната мощност на съоръженията в нормална експлоатация е: електрическата мощност - 198 MWe; топлинна мощност - 3 330 MWth. „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД произвежда средно 4 850 GWh топлинна енергия и 950 GWh електрическа енергия. Топлоизточниците в дружеството са инсталирани главно в големите топлоелектрически централи - Т. "С." и Т. "С. И." - с комбинирано производство на енергия, покриващи около 2/3 от общото топлопроизводство на дружеството, две отоплителни централи - ОЦ „3.“ и ОЦ „Л.“ - с водогрейни котли, покриващи близо 28% от топлопроизводството и седем временни отоплителни централи /с пламъчнотръбни котли/ с дял от общото топлопроизводство по-малко от 6%. Горивната база на четирите централи в момента е природен газ. Това определя практическата липса на някои основни замърсители на атмосферния въздух в емисиите от Т., а

именно серни оксиди и прах. Към този момент единствените вредни емисии, които представляват потенциален проблем са тези на азотни оксиди и въглероден оксид. Тъй като природният газ е газообразно гориво, филтруваните емисии на прахови частици обикновено са ниски. Изчислено е, че частиците от изгарянето на природен газ са с размер под 1 микрометър и имат филтрируеми и кондензируеми фракции. Праховите частици при изгарянето на природен газ обикновено са въглеводороди с по-голямо молекулно тегло, които не са напълно изгорени. Повишените емисии на прахови частици могат да се дължат на лошо смесване на въздух/гориво или проблеми с поддръжката.

Преустановяването на дейността на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД по топлоснабдяване на столицата, ще доведе до нуждата битовите абонати да потърсят алтернативи като теоретично могат да се използват индивидуални отоплителни системи, като електрически радиатори, газови котли или бойлери. В зависимост от техническите характеристики и наличността на газова или електрическа инфраструктура в конкретния район, някои абонати може да се насочат към една или друга алтернатива, която на този етап не съществува и трябва да се изгради. Въпреки това, за да се осигури ефективна алтернатива на топлофикацията, трябва да се проведат редица по вид и мащаб дейности, което от своя страна доказва, че бъдещата алтернатива за топлоснабдяване на [населено място] може да е с по-малка ефективност от настоящата. Преминването от централно топлоснабдяване към електричество, ще доведе до увеличаване на ползването на електроенергия, т.е. токови удари в електрическата мрежа, които ще предизвикат повреди в трансформатори и други устройства. За да се предотвратят тези проблеми, ще е необходимо да се направят подходящи промени и модификации в електрическата мрежа, както и реконструкция на всички трансформатори и подстанции, за да може да се осигури гладък и стабилен трансфер на електрическа енергия към битовите абонати.

Заклчението на експертите е, че следва да бъде допусната дерогация. То се основава както на технически анализ за ползите и вредите от работата на процесната инсталация за околната среда, така и на редица икономически и социални фактори, т.е. представлява извод за целесъобразност на подобно решение. Последната обаче е изключена от обхвата на съдебния контрол, по арг. от разпоредбата на чл.129, ал.2 и чл.146 АПК вр. чл.83, ал.2 АПК. На контрол за законосъобразност пред съда подлежи единствено съответствието на административния акт с целта на закона - в случая да не се допуска отделяне на вредни емисии над определени нива и тя е постигната с издаване на оспорения акт.

За съда е извън съмнение, че работата на топлоцентралите на жалбоподателя с използвано гориво природен газ е значително по-малко замърсяваща околната среда, в сравнение използването на алтернативни източници за отопление. Доказано намира, с оглед приетите заключения, че използването на твърдо гориво за отопление ще повиши нивата на азотен оксид в атмосферния въздух с пет пъти, освен това ще се повиши значително замърсяването с фини прахови частици и серен диоксид. Спорният въпрос по делото обаче, не е дали „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД е сред най-големите

замърсители на въздуха в [населено място] или не, нито колко точно замърсява спрямо останалите оператори по см. на § 1, т.43 ДР ЗООС, а дали отделяният азотен оксид при работата на ОЦ „3.“ влиза в нормативно определените рамки. Отрицателният отговор на този въпрос, обуславя неоснователност на жалбата в тази ѝ част.

Кредитира се заключението и в частта, обосноваваща извод за невъзможност за използване единствено на електрическа енергия за топлоснабдяване на абонатите на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД, в случай, че дейността ѝ бъде преустановена, без извършване на сериозни промени и модификации в електрическата мрежа, както и реконструкция на всички трансформатори и подстанции, за да може да се осигури гладък и стабилен трансфер на електрическа енергия към битовите абонати. Отделен е въпросът колко допълнително електрическа енергия ще трябва да бъде произведена и какво ще е отражението на това производство върху околната среда в национален мащаб. Това обаче са въпроси, свързани с изпълнението на административния акт, а не с неговата законосъобразност.

Неоснователни намира съдът възраженията на жалбоподателя за нарушаване на основни принципи на административното право - принципа на съразмерност, закрепен в чл.6, ал.5 АПК, принципа на истинност, закрепен в чл.7 АПК, принципа за равенство, закрепен в чл.8, принципа на служебното начало, закрепен в чл.9, ал.2 и принципа за бързина и процесуална икономия, закрепен в чл.11 АПК.

Съгласно чл.6, ал.1 АПК административните органи упражняват правомощията си по разумен начин, добросъвестно и справедливо като трябва да се въздържат от актове и действия, които могат да причинят вреди, явно несъизмерими с преследваната цел /ал.5/. Този принцип е едно от условията за законосъобразност на административния акт и намира своето изражение в изискването за съответствие на акта с целта на закона, съответно нарушаването му е основание за оспорване по чл.146, т.5 АПК. В случая, както се посочи, процесното решение в оспорената му част е съответно на целта на закона, а именно поставяне на условия за работа на инсталацията, оперирана от жалбоподателя, посредством които да се достигнат нормативно определените нива на емитиране на вредни емисии, посредством което да се ограничи замърсяването на околната среда.

В чл.7 АПК е регламентиран принципът на истинност и съгласно тази разпоредба административните актове се основават на действителните факти от значение за случая /ал.1/, на преценка подлежат всички факти и доводи от значение за случая /ал.2/, истината за фактите се установява по реда и със средствата, предвидени в този кодекс.

Принципът е намерил своето изражение в регламентираните права и задължения на страните в административното производство и е неразривно свързан с принципа за равенство и служебно начало, разписани в чл.8 и чл.9 АПК, като на посочените принципи съответстват нормите на чл.34, 35 и 36 АПК, постановяващи равно участие на страните в производството, събиране на всички относими доказателства, предоставяне на възможност за изразяване на становище и депозиране на възражения от заинтересованите лица.

В настоящия случай административният орган е изяснил фактите и обстоятелствата от значение за случая въз основа на представените от жалбоподателя доказателства и служебно изисканите становища от съответните компетентни съгласувателни органи. В този смисъл неоснователно намира съдът възражението за нарушение на чл.35 АПК. Освен това, ако е счел, че преписката е непълна, жалбоподателят е разполагал с възможност да представи нови доказателства в т.ч. по време на проведените консултации, непосредствено преди постановяване на оспорения акт. На същия е осигурена възможност за участие в проведеното административно производство като се запознае с представените становища, вкл. участие в проведеното заседание на експертния съвет. Конкретните оплаквания за забавяне на производството също са неоснователни. Вярно е, че актът е издаден три години след образуване на производството. Но значително за забавянето е допринесъл и жалбоподателят – с писмо от 03.11.2017г. на ответника е поискано представянето на допълнителни доказателства, изпълнението на което му е отнело почти година – следващите доказателства по преписката са представени от него с писмо от 17.10.2018г. По тези съображения съдът намери жалбата за неоснователна и като такава тя следва да бъде отхвърлена.

При този изход на спора на ответника се следват разноски за юрисконсултско възнаграждение, чийто размер следва да бъде определен на 200 лева, на основание чл.24 НЗПП, вр. чл.37 ЗПП, вр. чл.143, ал.3 АПК, с оглед фактическата и правната сложност на делото.

Водим от горното и на основание чл.172, ал.2 и чл.143, ал.3 АПК, Административен съд София-град, Второ отделение, 40-ти състав

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД срещу Решение № 37-НО-ИО-А1/2021г. от 22.07.2021г. на изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по околна среда, оспорено в частта на Условие 2.1 и Условие 9.2.1, с които са въведени условия НДЕ по показател NOx 100mg/Nm³ и е отказано допускане на дерогация по този показател, съгласно чл.123а, ал.3 ЗООС.

ОСЪЖДА „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД да заплати на Изпълнителната агенция по околна среда сумата в размер на 200 /двеста/ лева, представляваща разноски по производството.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването му, чрез Административен съд София-град пред Върховния административен съд.

Решението да се съобщи на страните чрез изпращане на препис от него по реда на чл.137 АПК.

Съдия:

